

mostrado más indiferentes, incluso vagabundeando por el centro de la calzada, pero no se les ha observado arrollarse en posición defensiva. Tampoco se ha observado un comportamiento que haga suponer casos de individuos enfermos como señalan VIZOSO & THOMAS (1981).

El que los erizos recorran aparentemente más la zona lateral de la carretera o que huyan hacia ella al detectar las luces, los hace posiblemente más vulnerables. De hecho es mucho más difícil encontrar los cadáveres en el centro que junto a las cunetas.

ABSTRACT

Mortality of Hedgehogs Erinaceus europaeus, produced by cars, in a road with little traffic.—Counts of hedgehogs (dead and alive) were made during 1985 along

a road in the province of León (Spain) four times every day. Hedgehogs were found, only at night, from May to October. Causes of death and differences on the results due to counting methods are analysed.

Key words: Hedgehogs, *Erinaceus europaeus*, Mortality, León, Spain.

BIBLIOGRAFÍA

HAINARD, R., 1971. *Mammifères sauvages d'Europe I: Insectivores, Chéiroptères, Carnivores*. Ed. Delachaux. Neuchatel.

LAWRENCE, M. J. & BROWN, R. W., 1973. *Mammals of Britain*. Blandford Press. London.

VIZOSO, A. D. & THOMAS, W. E., 1981. Paramyxoviruses of the morbilli group in the wild hedgehog *Erinaceus europaeus*. *Br. J. Exp. Path.*, 62: 79-86.

WAETCHER, A., 1979. Mortalité animale sur une route a grande circulation. *Mammalia* 43(4): 577-579.

Garnica, R. & Robles, L. 1986. Seguimiento de la mortalidad de erizos, *Erinaceus europaeus*, producida por vehículos en una carretera de poca circulación. *Misc. Zool.*, 10: 406-408.

(Rebut: 7-IV-86)

R. Garnica & L. Robles, Dept. de Zoología, Fac. de Biología, Univ. de León, 24071 León, España.

NOVES DADES I ANÀLISI GLOBAL DEL POBLAMENT CETOLÒGIC DE L'EMPORDÀ (NE DE CATALUNYA)

I. GRABULOSA

Amb l'objectiu de conèixer més a fons la cetofauna empordanesa i d'analitzar la seva possible regressió en els darrers anys es va realitzar, al llarg de 1984 i començaments de 1985, una campanya de recerca de referències sobre la presència de cetacis. Va consistir en localitzar exemplars encallats, cercar-ne de naturalitzats, entrevistar a pescadors, cercar ressenyes a la premsa i fotografies, etc. que s'afegiren a algunes citacions inèdites que ja es disposaven amb anterioritat. Així mateix

es van recollir les referències bibliogràfiques publicades fins 1985, ja que encara que no presentin un interès especial dins un context geogràfic més ampli, constitueixen una aportació al coneixement faunístic d'aquesta àrea.

S'han obtingut un nombre considerable de citacions d'exemplars indeterminats dels que només es ressenyen les dels "grans cetacis" per considerar que, tenen el seu interès per a valorar la regressió de la seva presència a la zona.

A cada cita es detalla el lloc i la data de localització, els detalls de conservació, el nom del comunicant i en cas de que la identificació hagi sigut duta a terme per una altre persona, el seu nom.

Dofí ratllat *Stenella coeruleoalba* Mayen, 1833

1. Castelló d'Empúries, 2-I-1979. Embarrancat a la platja d'en Comas. Un particular el conserva naturalitzat. Comunica: N. Cabañó.

2. Roses, 30-III-1979. Encalla viu a les roques. Un particular el conserva naturalitzat. Comunica: N. Cabañó. Identificació: Conjunta amb J. Fèlix.

3. Roses, 11-VI-1984. Espeleòlegs localitzen un exemplar en avançat estat de descomposició en un forat del Tabal (Cap Norfeu). Comunica: G.E.I.S.

4. Roses, 17-IV-1985. Una femella embarrancà a la platja de Sta. Margarida. Un particular el conserva naturalitzat. Comunica: J. Ortensi.

Bibliografia: Roses, VAN BREE et al. (1969); Sant Pere Pescador, PELEGRI (1980), GRAU et al. (1980).

Mulà *Tursiops truncatus* Montagu, 1821

5. Roses, 1970-72. Exemplar capturat amb el filat per una barca de pesca. Un particular el conserva naturalitzat. Comunica M. Martínez.

6. Roses, 1972-73. Capturat amb el filat per una barca de pesca al golf de roses. Un particular el conserva naturalitzat. Comunica: N. Cabañó.

7. L'Escala, ?-VIII-1978. Embarrancat a la platja de Sant Martí d'Empúries. Comunica: R. Romero i R. Salvat. Identificació: J. Fèlix.

Bibliografia: Roses, PILLERI & KNUCKEY (1968); Tamariu, GRAU et al. (1980).

Cap d'olla *Globicephala melaena* Traill, 1809

8. Sant Feliu de Guíxols, 14-III-1972. Un exemplar embarrancà i morí posteriorment a la platja de Sant Pol. Mesurava 4 m de llargada total i pesava prop de 600 Kg. Comunica:

Revista "Ancora".

Bibliografia: 41° 40' N, 4° E, RICHARD (1936).

Cap d'olla, dofí gris *Grampus griseus* Curier, 1812

Bibliografia: L'Estartit, CASINOS & FILELLA (1975); Sant Feliu de Guíxols, CASINOS & FILELLA (1975).

Existeix una referència, que segurament ja s'haurà publicat o estarà en premsa quan surti aquesta nota, d'un exemplar de *Ziphius cavirostris* (Cuvier, 1823) que el 21-IV-1982 aparagué a Roses (Platja de la Perola) i finalment va morir a la zona del moll, essent mesurat i disseccionat per biòlegs de la Universitat de Barcelona, segons comunicà la premsa, i J. Ortensi que actualment conserva l'esquelet en la seva col·lecció particular.

Balena geperuda *Megaptera novaeangliae* Borowski, 1781

Bibliografia: L'Escala, COMPANYY (1863).

Rorqual comú, balena franca *Balaenoptera physalus* Linnaeus, 1758

Bibliografia: L'Escala, CABRERA (1914); 42° 40' N, 3° 50' E, RICHARD (1936); Sant Feliu de Guíxols, CABRERA (1914); Llançà, AGUILAR-AMAT (1921), CASINOS & VERICAD (1976).

Balena blava *Balaenoptera musculus* Linnaeus, 1758

Bibliografia: Sant Feliu de Guíxols, SOLER (1913).

Exemplars indeterminats

1. L'Escala, 22-XI-1621. PUJADES en el seu "Dietari" (1601-1630) reeditat el 1976, té una referència amb aquesta data en que diu: "en los mars d'Empúries donà al través al port de La Escala un pex tant gran que no saban si és balena. Té de lloch sinch, de alçada tres i la boca tant gran que y entren tres hòmens tots junts costat per costat y dreta y sobran en alt molts pams".

2. Cadaqués, 1885. Un *Balaenopteridae* ? encallà a S'Algueria (Cap de Creus). En feren oli i de les vèrtebres cadires. Una de les vèrtebres es conserva a la col·lecció de l'I.N.E.M. de Figueres.

3. Cadaqués, 1930-35. Per comunicació verbal de diferents pescadors hem tingut notícia que en aquestes dates un exemplar (*Balaenopteridae* de 23 m de llargària i coloració blava encallà al Racó de la Blanca a l'illa Encalladora (Cap de Creus).

4. Pals, 15-X-1955. Un *Balaenopteridae* embarrancà a la platja. Comunica: Veí de Pals.

5. Cadaqués, ?-VIII-1955. Segons la revista "Sol Ixent" un exemplar encallà a la cala Camalleri (Cap de Creus) i fou remolcat fins a una platja de Llançà per a intentar la seva comercialització. Diferents indagacions realitzades en aquesta darrera població fan creure que es tracta del *Balaenoptera physalus* esmentat per aquesta localitat per CASINOS & VERICAD (1976).

6. Port de la Selva, 1974. Un "gran cetaci" (*Balaenopteridae* ?) penetrà a la rada d'aquesta població i hi va romandre algunes hores. Comuniquen: Veïns de Port de la Selva.

7. Port de la Selva, 1974. Tres "grans cetacis" (*Balaenopteridae* ?) entraren al port. Comuniquen: Veïns de Port de la Selva.

8. Palamós, 1975-80. L'armador de la barca "Apolo" observà set exemplars (*Physeter macrocephalus* ?) a unes 20-22 milles marines d'aquesta població, en el calador conegut com l'"Abisinia".

9. Llançà, 1982. Uns pescadors observen dos exemplars (*Balaenopteridae* ?) a unes 20 milles marines, mar endins, d'aquesta població.

Per les entrevistes realitzades als pescadors i veïns de les poblacions costaneres de l'Empordà es té el convenciment de que en els darrers decennis s'ha produït una regressió important en la presència de cetacis a tota aquesta zona.

Segons aquests testimonis els delfínids eren molt abundants fa 20 o 30 anys, essent

observats en grups molt nombrosos mar endins i també regularment a les rades de moltes poblacions, especialment a Cadaqués, Port de la Selva i Llançà.

El mulà (*Tursiops truncatus*) és l'espècie més coneguda pels pescadors i diferenciada clarament d'altres delfínids. Fins fa uns anys era freqüent a quasi totes les rades de les poblacions costaneres on és anomenat sovint "ratoner". Actualment la seva presència s'ha rarificat.

El dofí ratllat (*Stenella coeruleoalba*) seria el cetaci més comú d'aquestes aigües però sense arribar a formar grups gaire nombrosos.

Els "grans cetacis" (sobretot *Balaenopteridae*) eren igualment prou freqüents fa uns quaranta o cinquanta anys i així, per exemple, els pescadors de Port de la Selva en solien observar trenta o quaranta exemplars al llarg de l'any, generalment de setembre a novembre, essent especialment freqüents les observacions a la zona de Cap de Creus i Port-Vendres. Per contra les observacions dels pescadors de Palamós i Sant Feliu de Guixols sembla ser que eren, ja aleshores, més ocasionals. Actualment són esporàdiques a tota la zona.

ABSTRACT

New references and analysis of the cetological population of Empordà (NE Catalonia, Spain). - New references of *Stenella coeruleoalba*, *Tursiops truncatus* and *Globicephala melaena*, and others of indetermined "big cetaceans" are listed from this area. There has been an important decrease of cetacean presence in the last decades, being the Striped Dolphin *Stenella coeruleoalba* the most common cetacean in the area.

Key words: *Stenella coeruleoalba*, *Tursiops truncatus*, *Globicephala melaena*, Cetacean regression, Empordà, Spain.

BIBLIOGRAFIA

- AGUILAR-AMAT, J.B. D., 1921. Un cetaci de Catalunya. *But. Inst. Cat. Hist. Nat.* (2ª sèrie), I (8-9): 148.
- BREE, P.J.H., VAN, R. MIZOULE & G. PETTIT, 1969.

- Sur trois spécimens de *Stenella euprosyne* (Gray, 1846) (Cetacea, Delphinidae) de Méditerranée (Région de Banyuls-sur-Mer, France). *Vie et Milieu*, 20 (série A): 447-460.
- CABRERA, A., 1914. Fauna Ibérica. Mamíferos.
- CASINOS, A. & FILELLA, S., 1975. Primer recull anual (1973) de la Comissió de Cetologia de la Institució Catalana d'Història Natural. *But. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 39 (sec. Zool., I): 5-26.
- CASINOS, A. & VERICAD, J.R., 1976. The cetaceans of the Spanish coasts: A survey. *Mammalia*, 40 (2): 267-289.
- COMPANYÓ, L., 1863. *Histoire Naturelle du Département des Pyrénées Orientales*. T. III: 1-942.
- GRAU, E., AGUILAR, A., FILELLA, S., 1980. Cetaceans stranded, captured or sighted in the Spanish coasts during 1976-1979. *Bull. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 45 (sec. Zool., 3): 155-165.
- PELEGRI, J., 1980. Recull de la Comissió de Cetologia de la Institució Catalana d'Història Natural. II: anys 1974 i 1975. *Bull. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 45 (Sec. Zool., 3): 155-165.
- PILLERI, G. & KNUCKEY, J., 1968. Das Verhalten einiger Delphinidae *Delphinus delphis*, *Stenella styx*, *Tursiops truncatus*, *Globicephala melaena*, *Grampus griseus* und *Pseudorca crassidens* im welschen Mittelmeer. *Atti. Mus. Civ. Storia. Nat. Trieste*, 26: 31-76.
- PUJADES, J., 1976. *Dietari (1601-1630)*. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona.
- RICHARD, J., 1936. Documents sur les cétacés et pinipèdes provenant des campagnes du prince Albert Ier de Monaco. *Rés. Camp. Sc. Monaco*, 94: 1-71.
- SOLER, LL., 1913. Un balènid a Catalunya. *But. Inst. Cat. Hist. Nat.* (2ª sèrie), 3: 42.

Grabulosa, I., 1986. Noves dades i anàlisi global del poblament cetològic de l'Empordà (NE de Catalunya). *Misc. Zool.*, 10: 408-411.

(Rebut: 13-V-85)

Igor Grabulosa, Plaça de l'Estació 3, Figueres, Espanya.